

بررسی ارتباط بین کیفیت سود و وجه نقد اضافی و ارزش نهایی وجه نقد

اسماعیل مقدمی جو

کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه بین الملل پیام نور عسلویه.

نام نویسنده مسئول:

اسماعیل مقدمی جو

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۸

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی ارتباط بین کیفیت سود و وجه نقد اضافی و ارزش نهایی وجه نقد می باشد. پژوهش حاضر از حیث هدف، کاربردی و به لحاظ نوع روش، توصیفی - همبستگی می باشد لذا از لحاظ روش گردآوری اطلاعات روش پژوهش مورد نظر میدانی و روش بررسی اسناد و مدارک است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. به تعداد ۴۱۰ شرکت که با استفاده از محدودیت ها، تعداد ۱۵۲ شرکت به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها و اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق بانک های اطلاعاتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران و نرم افزار تدبیرپرداز استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از نرم افزار اکسل آماده و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ تجزیه و تحلیل استفاده گردید. نتایج نشان داد که بین کیفیت سود و نگهداری وجه نقد اضافی در شرکت ها رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. بین کیفیت سود و نگهداری ارزش نهایی وجه نقد در شرکت ها رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: کیفیت سود، وجه نقد اضافی، ارزش نهایی وجه نقد.

مقدمه

ادبیات حسابداری و مالی از کیفیت سود به عنوان معیاری برای دقت گزارشگری مالی استفاده کرده‌اند. دقت گزارشگری مالی شرکت یکی از عوامل اصلی عدم تقارن اطلاعاتی است. به عنوان مثال، بوشمن^۱ و اسمیت^۲ (۲۰۰۱) و ورچیا^۳ (۲۰۰۱) پیشنهاد کرده‌اند که گزارش مالی با کیفیت بالا، از مشکلات عدم تقارن اطلاعاتی که باعث اصطکاک اقتصادی (مانند انتخاب نادرست و خطر اخلاقی) می‌شود، می‌کاهد (شین و همکاران^۴، ۲۰۱۷).

بال^۵ و شیواکومار^۶ (۲۰۰۸) معتقدند که دقت گزارشگری مالی، کیفیت سود را افزایش می‌دهد. فرانسیس و همکاران^۷ (۲۰۰۵) نشان دادند که کیفیت سود بالاتر باعث افزایش روابط اعتماد بین ذی‌نفعان و کاهش پیامدهای عدم تقارن اطلاعاتی می‌شود. از سوی دیگر، کیفیت سود ضعیف در مورد سلامت مالی شرکت عدم اطمینان ایجاد کرده و موجب این سوء‌ضن می‌شود که ممکن است سود شرکت مدیریت شود. شرکت‌های دارای دارایی‌های نقدی بیشتر، با احتمال بیشتری در معرض مشکلات عدم تقارن اطلاعاتی قرار می‌گیرند (فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۵؛ بال و شیواکومار، ۲۰۰۸) گارسیا-تروئل و همکاران^۸ (۲۰۰۹) بیان می‌کنند که عدم تقارن اطلاعاتی خود بخشی از مسئولیت سپرده‌های نقدی شرکت است. شرکتی که دارای اطلاعات مبهم است نسبت به شرکتی که دارای اطلاعات شفاف است، بیشتر احتمال دارد تا تسهیلات نقدی را تجمع کند. شرکت‌های با درجه بالای عدم تقارن اطلاعاتی، هزینه‌های بالاتری برای تأمین مالی برون‌سازمانی دارند. چنین شرکت‌هایی باید بیشتر بر منابع داخلی مالی خود تأکید بیشتری داشته باشند و لزوماً دارایی نقدی را برای نیازهای عملیاتی و سرمایه‌گذاری نگهداری کنند. بنابراین، شرکت‌های با کیفیت سود ضعیف نسبت به سایر شرکت‌ها، وجه نقد بیشتری را نگهداری می‌کنند (گارسیا-تروئل و همکاران، ۲۰۰۹). با این حال، شواهد موجود در ایران در خصوص نقش کیفیت سود بر نگهداری وجه نقد و ارزش نهایی آن بسیار محدود و ناشناخته است. این پژوهش، از نوع پژوهش‌های کاربردی است که می‌تواند مورد استفاده گروه زیادی از استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری جهت تخصیص بهینه منابع، به منظور رشد و توسعه اقتصادی کشور قرار گیرد. ادبیات نگهداری وجه نقد بر دو انگیزه تأکید می‌کند: الف) انگیزه هزینه‌های معاملات و ب) انگیزه احتیاطی. انگیزه هزینه‌های معاملات بر این مطلب دلالت دارد که بالا رفتن وجوه خارجی هزینه‌های ثابت و متغیر را به همراه دارد. این بخش هزینه دلالت بر این دارد که یک سطح مطلوب وجه نقد وجود دارد و موجب می‌شود تا یک شرکت وجه نقد را به عنوان سپر هزینه‌ای نگهداری کند (دوریتز^۹ و گرانیگر^{۱۰}، ۲۰۰۷). در مقابل انگیزه احتیاطی، بر عدم تقارن اطلاعاتی، هزینه‌های نمایندگی بدهی و هزینه‌های فرصت سرمایه‌گذاری‌های پیش‌رو تأکید دارد. اگر هزینه‌های انتخاب ناصحیح تأمین مالی خارجی و یا هزینه‌های مشکلات مالی زیاد باشند، شرکت برای مقابله با این کسری‌های پیش‌بینی نشده وجه نقد و تأمین مالی پروژه‌های دارای ارزش فعلی خالص مثبت به انباشت نقدینگی می‌پردازد (دوریتز و گرانیگر^{۱۱}، ۲۰۰۷). منظور از ارزش نهایی وجه نقد آن است که وجه نقد نگهداری شده در شرکت تا چه اندازه توانسته است که در ایجاد بازده اضافی برای شرکت سودمند واقع شود (انواری رستمی و همکاران، ۱۳۹۰).

با وجود الگوهای نظری ارزش گذاری جریان‌های نقدی شرکت‌ها، سود حسابداری به طور گسترده‌ای در ارزشگذاری سهام و اندازه‌گیری عملکرد شرکت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به گونه خاص، کیفیت سود اطلاعات مهمی در مورد جریان‌های

¹ Bushman² Smith³ Verrecchia⁴ Shin et al⁵ Ball⁶ Shivakumar⁷ Francis et al.⁸ Garcia-Teruel et al.⁹ Drobetz¹⁰ Gruninger¹¹ Gruninger

نقدی فعلی و آینده شرکت فراهم می کند. زمانی که کیفیت سود شرکت ضعیف است، جریان های نقدی شرکت به دلیل عدم ارتباط با ریسک تجاری دارای نوسان بسیاری می شود (شین و همکاران، ۲۰۱۷).

میکلسون^{۱۲} و پارتچ^{۱۳} (۲۰۱۳) نشان دادند که شرکت ها در برابر عدم اطمینان جریان های نقدی آینده، اقدام به افزایش سطح نگهداشت وجه نقد می کنند؛ این موضوع در مواقعی که نوسان جریان های نقدی بیشتر است، مشهودتر می باشد. بنابراین، انتظار بر این است که کیفیت سود قدرت اثرگذاری بر میزان نگهداشت وجه نقد اضافی را داشته باشد. از سوی دیگر، زمانی که کیفیت سود شرکت ها ضعیف است، دسترسی آن به بازارهای سرمایه احتمالاً محدود می شود. اگر چنین شرکتی وجه نقد اضافی نگهداری کند، احتمالاً سهامداران آن شرکت منشأ ذخایر نقدی را از دیدگاه تئوری نمایندگی در نظر می گیرند. به بیان دقیق تر، دیدگاه سهامداران در خصوص چنین وجوهی، سوءاستفاده مدیران شرکت می باشد (میکلسون و پارتچ، ۲۰۱۳). بنابراین، این موضوع باعث کاهش ارزش سهام شرکت از دیدگاه سهامداران خواهد شد. در نتیجه، می توان انتظار داشت که کیفیت سود در تعیین ارزش نهایی وجه نقد شرکت ها نیز ایفای نقش کند (میکلسون و پارتچ، ۲۰۱۳). با توجه به مباحث بیان شده، مسأله اصلی این پژوهش آن است که آیا کیفیت سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بر میزان نگهداری وجه نقد و ارزش نهایی آن تأثیری دارد یا خیر؟

فرضیات پژوهش

بین کیفیت سود و نگهداری وجه نقد اضافی در شرکت ها رابطه معناداری وجود دارد.
 بین کیفیت سود و ارزش نهایی وجه نقد در شرکت ها رابطه معناداری وجود دارد.

مبانی نظری تحقیق

اگرچه مفهوم تعهدی کیفیت سود به عنوان یک اندازه گیری بنیادی با انتقادهایی مواجه است اما از دیدگاه اطلاعاتی این مفهوم بیانگر نتیجه فعالیت حسابداری می باشد. فرضیات بازار کارآمد، تحقیقات مشاهده ای نیز نشان داده است که سود حسابداری بار و محتوای اطلاعاتی دارد. محاسبه کیفیت سود حسابداری از لحاظ یک اندازه گیری یگانه عملکرد توسط حسابداران حرفه ای مورد تأکید قرار دارد. مثلاً در بیانی شماره یک هیات استانداردهای حسابداری مالی آمده است: «توجه گزارشگری مالی، اطلاعات مربوط به عملکرد واحد انتفاعی است که توسط معیارهای سود، اجزای تشکیل دهنده آن تأمین می شود. برخی از انتقادهای وارد شده به کیفیت سود حسابداری در شکل سنتی به شرح زیر است:

- ۱- مفهوم کیفیت سود حسابداری تا کنون به نحوی آشکار فرمول بندی نشده است.
- ۲- مبانی نظری بلند مدتی برای محاسبه و ارائه سود حسابداری وجود ندارد.
- ۳- اصول پذیرفته شده حسابداری اجازه می دهد که تعارض هایی در اندازه گیری کیفیت سود آوری در واحدهای انتفاعی مختلف وجود داشته باشد
- ۴- تغییر سطح قیمت ها، معنای کیفیت سود محاسبه شده بر مبنای پول تاریخی را تغییر داده است
- ۵- سایر اطلاعات، در مقایسه با کیفیت سود حسابداری ممکن است برای تصمیم گیری های سرمایه گذاران و سهامداران مفید تر باشد.

پیشنهاد های مختلفی برای مسائل مفهومی و عملی اندازه گیری سود ارائه شده است:

- ۱- تأکید بر اطلاعات مربوط به معاملات و فرایند حسابداری تعهد به منظور بهبود محاسبه و گزارش کیفیت سود حسابداری.
- ۲- ارائه مفهوم عملیاتی یگانه از سود به نحوی که نشانه ای از توان واحد انتفاعی برای توزیع کیفیت سود سهام باشد (خداکریمی، ۱۳۹۴).

¹² Mikkelsen

¹³ Partch

- ۳- توافق در مورد مفهومی یگانه از کیفیت سود که تا حد امکان با سود اقتصادی مطابقت داشته باشد.
- ۴- برای تامین مقاصد مختلف استفاده کنندگان، لازم است چند معیار سود اندازه گیری و گزارش شود.
- ۵- نظر به این که تمامی معیارهای سود با نواقصی همراه است لازم است معیارهای دیگری از فعالیت اقتصادی مد نظر قرار گیرد.

بنابراین پذیرش یک مفهوم فراگیر سود برای مقاصد گزارشگری مالی برون سازمانی بسیار حائز اهمیت است. اما تحلیل دقیق مفاهیم و هدف های مختلف سود نشان می دهد که یک مفهوم یگانه از کیفیت سود نمی تواند به تنهایی و بطور یکسان جوابگوی مقاصد گوناگون باشد (خداکریمی، ۱۳۹۴).

هدف اولیه از گزارش کیفیت سود تامین و ارائه اطلاعات مفید برای کسانی است که بیشترین علاقه را به گزارش های مالی دارند (شباهنگ، ۱۳۹۳).

یکی از هدف های اساسی که با اهمیت ترین هدف از دیدگاه تمامی استفاده کنندگان گزارش های مالی محسوب می شود ایجاد تمایز بین سرمایه گذاری و سود (منابع و جریان ها) می باشد. هدف های مشخص گزارش سود شامل موارد زیر است:

- ۱- استفاده از کیفیت سود حسابداری به عنوان معیاری برای اندازه گیری کارایی مدیریت
- ۲- استفاده از مبالغ تاریخی کیفیت سود برای پیش بینی آینده واحد انتفاعی و توزیع اتی سود سهام
- ۳- استفاده از کیفیت سود به عنوان معیاری برای اندازه گیری دستاوردها و همچنین نشانه ای از تصمیمات آتی مدیریت. همچنین هدف های کم اهمیت تر استفاده از سود به عنوان مبنایی برای تشخیص مالیات، بررسی قیمت محصولات واحدهایی که مشمول قیمت گذاری می باشند و ارزیابی تخصیص منابع توسط اقتصاد دانان می باشد. (شباهنگ، ۱۳۹۳) رویکرد معاملاتی در اندازه گیری کیفیت سود کم و بیش رویکردی سنتی در حسابداری محسوب می شود در این رویکرد تغییرات ارزشیابی دارایی ها و بدهی ها تنها در صورتی که منتج از معاملات و عملیات و سایر رویدادهای مالی باشد ثبت می گردد. اصطلاح معاملات و عملیات و رویدادهای مالی نیز به معنای گسترده تعریف می شود تا معاملات و عملیات خارجی و همچنین رویدادهای داخلی را در بر گیرد.

رویدادهای خارجی مانند معاملات و عملیات خارجی ناشی از داد و ستد با اشخاص خارج از واحد انتفاعی و نقل و انتقال دارایی و بدهی میان آنان است (شباهنگ، ۱۳۹۳).

رویدادهای داخلی ناشی از استفاده یا تبدیل داراییها تنها در داخل واحد انتفاعی می باشد چنانچه تغییر ارزش دارایی ها و بدهی ها به دلیل تغییرات ارزشیابی بازار یا تنها تغییرات انتظارات باشد در فرایند اندازه گیری حسابداری لحاظ نمی شود. در مواردی که ارزش دارایی ها در پایان دوره مالی به منظور لحاظ کردن تغییرات ارزش تعدیل می شود این تعدیل انحرافی از رویکرد معاملاتی مطلق محسوب می شود و بطور ضمنی مفهوم حفظ سرمایه را مد نظر قرار می دهد. هنگامی که ارزشیابی جدید بازار به دلیل وقوع معامله خارجی، جایگزین ارزش های ورودی (بهای تمام شده) می شود کیفیت سود در زمان رخداد معامله شناسایی می شود. رویدادهای داخلی نیز می تواند به تغییر ارزش ها منتج شود اما مواردی که این تغییر ناشی از استفاده یا تبدیل دارایی ها باشد ثبت خواهد شد. هنگامی که تبدیل صورت می گیرد ارزش دارایی قدیم به دارایی جدید انتقال می یابد. بنابراین رویکرد معاملاتی با مفهوم شناخت در زمان فروش یا مبادله و میثاق بهای تمام شده حسابداری ملازمه و هماهنگی دارد (اسکندری، ۱۳۹۲). عملیات کارآمد واحد انتفاعی بر جریان سود سهام و همچنین بر بکارگیری سرمایه برای تامین جریان اتی سود سهام اثر می گذارد. سهامداران فعلی می توانند در صورت فقدان کارایی مدیریت نسبت به تغییر آن اقدام کنند. و یا مزایا و پاداش هایی را برای مدیریت کارآمد در نظر بگیرند. سهامداران بالقوه نیز کوشش می کنند که کارایی مدیریت را قبل از سرمایه گذاری یا ارزشیابی سهام واحد انتفاعی ارزیابی کنند. و معیار کارایی مبنایی را برای تصمیم گیری فراهم می کند. (اسکندری، ۱۳۹۲) یکی از تفاسیر کارایی معرف توان نسبی واحد انتفاعی در بدست آوردن حداکثر محصول از مصرف مقدار معینی از منابع و یا تحصیل مقدار معینی محصول از مصرف حداقل منابع و یا ترکیب بهینه منابع در قبال تقاضا و قیمت معین برای محصولات به نحوی است که موجب تحصیل حداکثر بازده برای مالکان شود. اما کارایی به هدف واحد

انتفاعی بستگی دارد و همچنین کارایی زمانی معنا دارد که با معیاری ایده ال یا مورد انتظار مقایسه گردد. بطور مثال چنانچه سرمایه بکار گرفته شده توسط واحد انتفاعی در سال های مختلف ثابت بماند مبلغ سود ممکن است برای سنجش کارایی مناسب به نظر برسد. سود سال جاری را می توان با کیفیت سودهای سال های قبل مقایسه و قضاوت کرد. اما اگر سرمایه بکارگرفته شده در خلال سال ها تغییر یافته باشد، مبلغ سود باید با جمع سرمایه یا جمع درآمد فروش مقایسه شود. چنانچه کیفیت سود خالص بر جمع سرمایه تقسیم گردد، حاصل تقسیم نرخ بازده سرمایه گذاری نامیده می شود. به نظر می رسد این نرخ معیاری برای ارزیابی کارآمد سرمایه واحد انتفاعی بدست می دهد. لیکن زمانی این نرخ به عنوان معیاری استاندارد می توان بکار گرفت که پاسخ دهد که آیا معیار مناسبی از سود و سرمایه بکار گرفته شده است یا خیر (خداکریمی، ۱۳۹۴). مبنای دیگری برای مقایسه کیفیت سود درآمد فروش دوره مالی است اگر چه درآمد فروش را نسبت به سرمایه بکار گرفته شده صحیح تر می توان ارزیابی کرد اما بکارگیری این مبنا معیایی نیز دارد. مقایسه نسبت کیفیت سود خالص به درآمد فروش در دوره های مختلف تنها در صورتی اعتبار دارد که بکارگیری ظرفیت در این سال ها یکسان باشد و یا ظرفیت بلااستفاده بخشی از عدم کارایی مدیریت به حساب آید. مقایسه نسبت مزبور میان واحدهای انتفاعی مختلف حتی مشکل تر می باشد. این مقایسه در صورتی معتبر است که نسبت درآمد فروش به سرمایه تمامی شرکت های مورد مقایسه یکسان باشد. و از آنجا که این شرط غیر محتمل است این نسبت نیز برای مقایسه واحدهای انتفاعی مختلف اعتبار ندارد (اسکندری، ۱۳۹۲).

پیشینه پژوهش

نمازی و محمدی (۱۳۸۹) در پژوهشی به بررسی کیفیت سود و بازده شرکت های خانوادگی و غیرخانوادگی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان می دهد که بین کیفیت سود مبتنی بر نسبت وجه نقد عملیاتی به سود خالص و همچنین نسبت انحراف معیار سود عملیاتی به انحراف معیار وجه نقد عملیاتی در شرکت های خانوادگی و شرکت های غیرخانوادگی، تفاوت معناداری وجود ندارد. با بررسی کیفیت سود در شرکت های خانوادگی و رابطه آن با درصد مالکیت خانوادگی، مشخص شد که بین کیفیت سود مبتنی بر نسبت وجه نقد عملیاتی به سود خالص با میزان مالکیت خانوادگی و همچنین نسبت انحراف معیار سود عملیاتی به انحراف معیار وجه نقد عملیاتی با میزان مالکیت خانوادگی، رابطه معناداری وجود دارد.

عرب صالحی و رهروی (۱۳۹۰) به بررسی تأثیر مدیریت سرمایه در گردش بر سطح نگهداشت وجه نقد پرداختند. نتایج نشان می دهد مدیریت سرمایه در گردش و اجزای تشکیل دهنده آن می تواند نقش بسیار برجسته ای در مدیریت سطح وجه نقد نگهداری شده در شرکت ایفا کند. مدیران از طریق مدیریت صحیح سرمایه در گردش می توانند سودآوری واحد تجاری را با کاهش در دوره های که وجه نقد به شکل موجودی ها و حساب های دریافتی موجود است افزایش داده و برای شرکت ایجاد ارزش کنند.

روح الامینی و ملکیان (۱۳۹۲) به بررسی تأثیر چرخه عملیاتی بر سطح نگهداشت وجه نقد پرداختند. نتایج نشان می دهد طول چرخه عملیاتی به وسیله دارایی های عملیاتی و مدیریت سرمایه در گردش، به تغییر در سطح نگهداشت وجه نقد منجر می شود. در نتیجه شرکت ها برای اینکه همچنان به وضع اقتصادی خود ادامه دهند؛ باید دارایی های عملیاتی و سرمایه در گردش را در توازن نگه داشته باشند.

مهدوی و رضایی (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و سیاست تقسیم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش آنان با استفاده از داده های مربوط به ۶۴ شرکت نشان داد که بین بخش اختیاری کیفیت ارقام تعهدی و پرداخت سود سهام رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد اما بین بخش غیراختیاری کیفیت ارقام تعهدی و پرداخت سود سهام رابطه معناداری وجود ندارد.

نمازی و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی رابطه بین رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات حسابداری پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که بین شاخص های رقابت در بازار محصول و معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری (شامل کیفیت ارقام تعهدی) رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد.

مهرانی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی رابطه ساز و کارهای راهبری شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش با استفاده از داده های مربوط به ۱۰۰ شرکت نشان داد که بین کیفیت گزارشگری مالی و راهبری شرکتی رابطه معناداری وجود دارد.

نمازی و رضایی (۱۳۹۳) به بررسی آثار کیفیت اقلام تعهدی و مربوط بودن اطلاعات مالی بر هزینه های نمایندگی شرکت ها پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که بین کیفیت اقلام تعهدی و مربوط بودن اطلاعات مالی و هزینه های نمایندگی شرکت ها رابطه معکوس و معناداری وجود دارد.

مرادی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی رابطه بین مازاد نقدینگی پایدار و ارزش نهایی وجه نقد پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که در شرکت هایی که وجه نقد مازاد وجود دارد، ارزش نهایی وجه نقد کمتر از سایر شرکت ها است.

فرانسیس و همکاران^{۱۴} (۲۰۰۴) هفت ویژگی کیفیت سود، که در مطالعات حسابداری کاربرد گسترده تری دارند، را در دو گروه ویژگی های "مبتنی بر حسابداری" و ویژگی های "مبتنی بر بازار" طبقه بندی کرده اند. ویژگی های مبتنی بر حسابداری سود شامل کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی کنندگی سود و هموار بودن سود است. این چهار ویژگی، چه در قالب وجه نقد و چه در قالب سود یا سایر اندازه گیری هایی که می توانند از این ها مشتق شوند، منشأ انجام برآوردهای تعهد شده به وسیله اطلاعات حسابداری هستند. ویژگی های مبتنی بر بازار سود شامل رابطه ارزشی، به موقع بودن و محافظه کارانه بودن سود است. این سه ویژگی چه در قالب بازده و چه در قالب قیمت، منشأ ایجاد و اتکاء به اطلاعات حسابداری هستند. در ویژگی های مبتنی بر حسابداری اندازه گیری کیفیت سود، فرض می شود که کارکرد سود، اختصاص جریان های نقدی به گزارشگری دوره ای با استفاده از اقلام تعهدی است؛ در حالیکه در اندازه گیری کیفیت سود مبتنی بر بازار فرض می شود که کارکرد سود، در انعکاس درآمد اقتصادی به عنوان شاخص بازده سهام است.

هول و همکاران^{۱۵} (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان "وابستگی به گروه های تجاری و کیفیت سود"، به بررسی بین این دو گروه در شرکت های هندی پرداختند. آن ها برای بررسی کیفیت سود از پنج معیار کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی سود، هموار بودن سود و محافظه کاری، استفاده کردند. نمونه آماری شامل ۶۷۸۶۳ سال-شرکت طی سال های ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۹ بود. هر کدام از معیارهای ارزیابی کیفیت سود نتایج متفاوتی را نشان داد. اما آن ها به این نتیجه رسیدند که کیفیت سود در شرکت های وابسته به گروه های تجاری در مقایسه با شرکت های مستقل بیشتر است. همچنین آن ها تأثیر اندازه و تنوع گروه های تجاری را بر کیفیت سود آزمودند و به این یافته رسیدند که شرکت های عضو گروه های بزرگ تر و متنوع تر عملکرد بهتری نسبت با سایر گروه ها دارند، اما کیفیت سود در این گروه ها با بقیه گروه ها تفاوتی ندارد. افزون بر این، نتیجه گرفتند که کیفیت سود شرکت های عضو گروه های تجاری با پیشرفت بازارهای سرمایه بهبود پیدا می کند.

کامارودین و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی نفوذ دوگانگی مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود شرکت ها پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود شرکت ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج پژوهش آنان نشان داد که دوگانگی مدیرعامل و رئیس هیأت مدیره بر رابطه بین استقلال کمیته حسابرسی و کیفیت سود شرکت ها نقش تعدیل کنندگی ایفا می کند.

جین و همکاران (۲۰۱۳) نشان دادند که رقابت در بازار محصول بر ارزش و میزان ذخایر نقدی شرکت ها عامل مؤثری است. همچنین، نتایج پژوهش آنان نشان داد که نگهداری وجه نقد در یک محیط رقابتی باعث عملکرد بهتر شرکت ها می شود. مرلک و همکاران^{۱۶} (۲۰۱۳) به بررسی رابطه بین رقابت در بازار محصول و مدیریت وجه نقد شرکت ها پرداختند. آنان نشان دادند که شرکت ها در صنایع با رقابت بالا وجه نقد بیشتری نگهداری می کنند. همچنین، نتایج پژوهش آنان نشان داد که شدت رابطه بین نگهداری وجه نقد و رقابت در بازار محصول در شرکت های دارای محدودیت در تأمین مالی قوی تر از سایر

14 Francis et al.

15 Dhole et al.

16 Morellec et al.

شرکت ها است؛ اما، در شرکت های فاقد محدودیت در تأمین مالی، بین رقابت در بازار محصول و نگهداری وجه نقد شرکت ها رابطه معناداری وجود نداشت.

نلسون^{۱۷} و دووی^{۱۸} (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان «تخصص کمیته حسابرسی و کیفیت سود» به بررسی رابطه نقش کمیته حسابرسی در اثربخشی کیفیت سود پرداختند. آنان به این نتیجه رسیدند که حضور کارشناسان حسابداری و غیر حسابداری عاملی مهم و قابل توجه در کاهش میزان مدیریت سود است. همچنین، نسبت بدهی و اندازه شرکت نیز عاملی قابل توجه خواهد بود.

آرمسترانگ و همکاران^{۱۹} (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی این موضوع پرداختند که آیا استقلال هیأت مدیره باعث شفافیت در شرکت ها می شود. نتایج پژوهش آنان نشان داد که شرکت ها می توانند شفافیت خود را با توجه به نیازهای اطلاعاتی هیأت مدیره تغییر دهند.

حبیب^{۲۰} و جیانگ^{۲۱} (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی رابطه بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی در چین پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که برخی از ویژگی های خاص حاکمیت شرکتی در چین، مانند تسلط و کنترل دولت بر شرکت های فعال در بورس و مسئولیت اجباری هیأت مدیره برای اظهارنظر مستقل در خصوص تصمیم گیری های مهم، که نسبت به سایر کشورها کاملاً متفاوت است، بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیرگذار است.

یانگو و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی توسعه سازمانی، مالکیت دولتی و نگهداری وجه نقد پرداختند. نتایج حاکی از این است که شرکت های توسعه یافته (شرکت های بدون کنترل دولتی) وجه نقد بیشتری نگهداری می کنند و شرکت های کمتر توسعه یافته (با کنترل دولتی) وجه نقد کمتری نگهداری می کنند. علاوه بر این، اثر مثبت بین توسعه سازمانی و نگهداری وجه نقد، برای شرکت های بدون کنترل دولتی برجسته تر است.

گاینور و همکاران^{۲۲} (۲۰۱۶) به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی شرکت ها پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که چطور گزارشگری مالی و محققان حسابرسی می توانند با یادگیری از یکدیگر، زمینه را برای بهبود درک جمعی از گزارش های مالی و کیفیت حسابرسی را فراهم کنند.

گان^{۲۳} و پارک^{۲۴} (۲۰۱۷) به بررسی رابطه بین قابلیت های مدیران و ارزش نهایی وجه نقد با در نظر گرفتن نقش محدودیت در تأمین مالی و جریان های نقد آزاد پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که بین قابلیت های مدیران و ارزش نهایی وجه نقد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، رابطه بین قابلیت های مدیران و ارزش نهایی وجه نقد برای شرکت های دارای محدودیت در تأمین مالی و جریان های نقد آزاد بیشتر، قوی تر است.

روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی می باشد. طرح پژوهش آن از نوع شبه تجربی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی (از طریق اطلاعات گذشته) است. از روش پس رویدادی زمانی استفاده می شود که پژوهشگر پس از وقوع رویدادها به بررسی موضوع می پردازد. افزون بر این، امکان دست کاری متغیرهای مستقل وجود ندارد (نمازی، ۱۳۷۹). با توجه به نوع این پژوهش، می توان آن را در دسته پژوهش های کاربردی قرار داد. همچنین، با توجه به این که این پژوهش روابط بین متغیرها را مورد بررسی قرار می دهد، از نوع همبستگی است. دوره مورد مطالعه، یک دوره زمانی شش ساله بر اساس صورت های مالی

17 Nelson

18 Devi

19 Armstrong et al.

20 Habib

21 Jiang

22 Gaynor et al.

23 Gan

24 Park

سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ می باشد. شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می دهند. در این پژوهش از نمونه گیری استفاده نمی شود؛ اما شرایط زیر برای انتخاب نمونه قرار داده شده است:

۱. سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند ماه هر سال باشد.
۲. اطلاعات مالی مورد نیاز به منظور استخراج داده های مورد نیاز در دسترس باشد و سهام آنها به طور فعال در بورس معامله شود (وقفه بیشتر از سه ماه نداشته باشند).
۳. تا پایان سال مالی ۱۳۹۵ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.
۴. جزء بانک ها و مؤسسات مالی (شرکت های سرمایه گذاری، واسطه گری مالی، شرکت های هلدینگ و لیزینگ ها) نباشد؛ زیرا افشای اطلاعات مالی و ساختارهای راهبری شرکتی در آنها متفاوت است.
۵. تعداد جامعه آماری مربوطه ۴۱۰ شرکت از شرکت های بورس اوراق بهادار تهران می باشد که با استفاده از محدودیت های ذکر شده در بالا ۱۵۲ شرکت از این شرکت ها به عنوان نمونه انتخاب گردید.

داده های این پژوهش با استفاده از نرم افزار اکسل آماده و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ به بررسی و تجزیه و تحلیل فرضیات پژوهش پرداخته شد. در این پژوهش برای جمع آوری داده ها و اطلاعات، از روش کتابخانه ای استفاده می شود.

یافته های پژوهش

فرضیه اول: بین کیفیت سود و نگهداری وجه نقد اضافی در شرکت ها رابطه معناداری وجود دارد.

برای آزمون این فرضیه متغیر وابسته همراه متغیر مستقل و متغیرهای کنترلی به صورت زیر در شرکت های مورد بررسی قرار گرفته است:

$$ECH_{it} = \alpha_0 + \alpha_1(EQ_{it}) + \alpha_2(Size_{it}) + \alpha_3(Lev_{it}) + \alpha_4(ROA_{it}) + \alpha_5(MTB_{it}) + \alpha_6(AGE_{it}) + \varepsilon_{it}$$

که در آن :

EQ کیفیت سود (متغیر مستقل)

ECH نگهداری وجه نقد اضافی (متغیر وابسته)

Size اندازه شرکت ها (متغیر کنترلی)

ROA سودآوری (متغیر کنترلی)

Lev اهرم مالی (متغیر کنترلی)

MTB نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (متغیر کنترلی)

AGE عمر شرکت (متغیر کنترلی)

i نشان دهنده نام شرکت (شماره شرکت) و t نشان دهنده سال مورد بررسی است.

الگوی برآورد فرضیه اول

متغیرها	ضرایب (بتا)	خطای استاندارد	آماره t	معناداری
نگهداری وجه نقد اضافی	۰/۱۸۱	۰/۱۳۹	-۱/۸۰۲	۰/۰۷۴
کیفیت سود		۰/۱۳۰	۱/۳۷۹	۰/۱۷۰
اندازه شرکت	-۰/۴۹۶	۰/۰۴۷	-۳/۳۳۵	۰/۰۰۱
سودآوری	۰/۱۲۱	۰/۱۷۱	۱/۰۷۵	۰/۲۸۴
اهرم مالی	-۰/۳۱۱	۰/۰۳۳	-۳/۳۰۸	۰/۰۰۱
نسبت ارزش بازر به ارزش دفتری	۱/۳۹۹	۰/۱۳۹	۷/۹۹۷	۰/۰۰۰
عمر شرکت	۰/۱۰۲	۰/۰۶۶	۱/۲۶۸	۰/۲۰۷
آماره F: ۴۹۹۱/۲۳۸		معناداری آماره F: ۰/۰۰۰۰		
ضریب تعیین: ۰/۹۹۵	ضریب تعیین تعدیل شده: ۰/۹۹۵		دوربین - واتسون: ۱/۷۸۴	

همان طور که ملاحظه می شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه H. که همان غیرمعنادار بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، تایید می شود. با توجه به سطوح معناداری و مقادیر به دست آمده در ضرایب رگرسیون، مدل رگرسیون برآورد شده، تایید نمی شود. ضریب تعیین (R^2) در این مدل برابر با ۰/۹۹۵ است که نشان دهنده این است که ۹۹٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی قابل توضیح است. افزون بر این، عدد مربوط به دوربین - واتسون مدل مناسب و بین ۱/۵ تا ۲/۵ است. با توجه به مقدار معناداری آماره t مربوط به متغیر مستقل نتیجه می گیریم که متغیرها با یکدیگر رابطه ندارند. بنابراین، فرضیه اول، رد می شود.

فرضیه دوم: بین کیفیت سود و نگهداری ارزش نهایی وجه نقد در شرکتها رابطه معناداری وجود دارد. برای آزمون این فرضیه متغیر وابسته همراه متغیر مستقل و متغیرهای کنترلی به صورت زیر در شرکت های مورد بررسی قرار گرفته است:

$$MVC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1(EQ_{it}) + \alpha_2(Size_{it}) + \alpha_3(Lev_{it}) + \alpha_4(ROA_{it}) + \alpha_5(MTB_{it}) + \alpha_6(AGE_{it}) + \epsilon_{it}$$

که در آن:

EQ کیفیت سود (متغیر مستقل)

MVC ارزش نهایی وجه نقد (متغیر وابسته)

Size اندازه شرکت ها (متغیر کنترلی)

ROA سودآوری (متغیر کنترلی)

Lev اهرم مالی (متغیر کنترلی)

MTB نسبت ارزش بازر به ارزش دفتری (متغیر کنترلی)

AGE عمر شرکت (متغیر کنترلی)

i نشان دهنده نام شرکت (شماره شرکت) و t نشان دهنده سال مورد بررسی است.

الگوی برآورد فرضیه دوم

متغیرها	ضرایب (بتا)	خطای استاندارد	آماره t	معناداری
ارزش نهایی وجه نقد	۰/۱۷۴	۰/۰۷۹	۰/۱۴۶	۰/۰۰۰
کیفیت سود		۰/۱۱۷	۳/۰۹۷	۰/۰۰۲
اندازه شرکت	۰/۲۲۱	۰/۰۴۲	۳/۴۷۷	۰/۰۰۱
سودآوری	۰/۰۰۰	۰/۱۵۳	-۰/۰۰۸	۰/۹۹۴
اهرم مالی	۰/۷۳۳	۰/۰۳۰	۱۸/۲۹۸	۰/۰۰۰
نسبت ارزش بازر به ارزش دفتری	-۰/۰۵۵	۰/۱۲۵	-۰/۷۳۸	۰/۴۶۱
عمر شرکت	۰/۲۷۷	۰/۰۵۹	۸/۰۵۰	۰/۰۰۰
آماره F: ۲۷۵۵۹/۵۲۵		معناداری آماره F: ۰/۰۰۰		
ضریب تعیین: ۰/۹۹۹		ضریب تعیین تعدیل شده: ۰/۹۹۹		
		دوربین- واتسون: ۲/۰۲۳		

همان طور که ملاحظه می شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه H. همان غیرمعنادار بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می شود. با توجه به سطوح معناداری و مقادیر به دست آمده در ضرایب رگرسیون، مدل رگرسیون برآورد شده، تایید می شود. ضریب تعیین (R^2) در این مدل برابر با ۰/۹۹۹ است که نشان دهنده این است که ۹۹٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی قابل توضیح است. افزون بر این، عدد مربوط به دوربین- واتسون مدل مناسب و بین ۱/۵ تا ۲/۵ است. با توجه به مقدار معناداری آماره t مربوط به متغیر مستقل نتیجه می گیریم که متغیرها با یکدیگر رابطه دارند. بنابراین، فرضیه دوم، پذیرفته می شود.

بحث و نتیجه گیری

حسابداران در تعریف کیفیت سود بر دو مفهوم اقتصادی اتکا می کنند. مفهوم اول تغییر در رفاه (ثروت) است مفهوم دوم یعنی حداکثر کردن کیفیت سود تحت شرایط معین ساختار بازار، تقاضا برای محصول، و اقلام بهای تمام شده ورودی مبنای دیگری برای مقایسه کیفیت سود درآمد فروش دوره مالی است اگر چه درآمد فروش را نسبت به سرمایه بکار گرفته شده صحیح تر می توان ارزیابی کرد اما بکارگیری این مبنا معایبی نیز دارد. مقایسه نسبت کیفیت سود خالص به درآمد فروش در دوره های مختلف تنها در صورتی اعتبار دارد که بکارگیری ظرفیت در این سال ها یکسان باشد و یا ظرفیت بلا استفاده بخشی از عدم کارایی مدیریت به حساب آید. مقایسه نسبت مزبور میان واحدهای انتفاعی مختلف حتی مشکل تر می باشد. این مقایسه در صورتی معتبر است که نسبت درآمد فروش به سرمایه تمامی شرکت های مورد مقایسه یکسان باشد و از آنجا که این شرط غیر محتمل است این نسبت نیز برای مقایسه واحدهای انتفاعی مختلف اعتبار ندارد (اسکندری، ۱۳۹۲) از طرفی انگیزه هزینه های معاملات بر این مطلب دلالت دارد که بالا رفتن وجوه خارجی هزینه های ثابت و متغیر را به همراه دارد. این بخش هزینه دلالت بر این دارد که یک سطح مطلوب وجه نقد وجود دارد و موجب می شود تا یک شرکت وجه نقد را به عنوان سپر هزینه ای نگهداری کند (دوریتز و گرانیگر، ۲۰۰۷). وجه نقد اضافی عبارت است از موجودی نقد و سپرده های دیداری نزد بانک ها و مؤسسات مالی اعم از ریالی و ارزی به کسر اضافه برداشت هایی که بدون اطلاع قبلی مورد مطالبه قرار می گیرد. وجه نقد یکی از مهم ترین دارای های شرکت ها است؛ با این حال، وجه نقد یکی از دارایی هایی است که به شدت می تواند در شرکت ها مورد سوءاستفاده قرار گیرد. بنابراین، از دیدگاه سهامداران و سرمایه گذاران شرکت ها نحوه اداره این دسته از دارایی ها بسیار با اهمیت است. هزینه های نمایندگی بدهی و هزینه های فرصت سرمایه گذاری های پیش رو تأکید دارد. اگر هزینه های انتخاب ناصحیح تأمین مالی خارجی و یا هزینه های مشکلات مالی زیاد باشند، شرکت برای مقابله با این کسری های پیش بینی نشده وجه نقد و تأمین مالی پروژه های دارای ارزش فعلی خالص مثبت به انباشت نقدینگی می پردازد (دوریتز و گرانیگر، ۲۰۰۷). با وجود الگوهای نظری ارزش گذاری جریان های نقدی شرکت ها، سود حسابداری به طور گسترده ای در

ارزش گذاری سهام و اندازه گیری عملکرد شرکت ها مورد استفاده قرار می گیرد. به گونه خاص، کیفیت سود اطلاعات مهمی در مورد جریان های نقدی فعلی و آینده شرکت فراهم می کند. در حالت کلی وجوه نقد حساس ترین بخش یک شرکت و یا مجموعه است، حساسیت از آن بابت است که چون دسترسی به آن آسانتر از دیگر دارائی ها بوده و بیشترین خطر سوء استفاده را در بر دارد. دلیل دیگر حجم مبادلات در شرکت است این حجم گردش مالی و نقدی را رقم می زند. در نتیجه؛ خیلی مورد نظارت دقیق متخصصین حسابرسی قرار می گیرد. کنترل داخلی وجوه نقد در شرکت ها و موسساتی که دو یا چند شریک دارند شدیدتر اعمال خواهد شد. کنترل داخلی شامل دریافت و پرداخت وجوه، نحوه گردش وجوه در حسابهای بانکی، کنترل حساب شرکا و سپرده های سرمایه گذاری بانکی را شامل می شود. در بیشتر شرکت های کوچک و بزرگ از رسید دریافت و پرداخت برای جمع آوری اسناد استفاده می شود، یکی از ابزار کنترل داخلی استفاده از این رسیدها به همراه شماره سریال در نسخه است، یعنی رعایت ترتیب سریال ها مهم بوده و کنترل را دقیق تر خواهد کرد. از شایع ترین مواردی که می تواند وجوه نقد را از کنترل خارج کند وصول چک های دریافتی شرکت و بلافاصله خرج وجه فوق در تنخواه و یا صندوق بابت هزینه ها می باشد، در صورتی که وجه چک بلافاصله پس از وصول باید به حساب بانکی شرکت واریز شود، یا از ابتدا چک سر حساب گذاشته شود تا بتوان از طریق بانک نحوه ورود و خروج وجوه نقد را تحت کنترل قرار داد. همچنین در پایان روز کاری کارپرداز موظف است یک لیست جداگانه از کلیه وصولی ها و پرداختی ها تهیه نموده و تحویل بخش مالی نماید (رحمانی، ۱۳۹۰).

کنترل سپرده ها از دیگر بخش های حسابرسی وجوه نقد می باشد، این سپرده ها بیشتر شامل حساب جاری و قرض الحسنه بانکی و دیگر سپرده های کوتاه مدت و بلندمدت است. در شرکت های پیمانکاری وجه دریافتی بابت صدور ضمانتنامه هم در بخش کنترل سپرده ها قرار خواهد گرفت. همچنین با توجه به ورود نرم افزار های حسابرسی داخلی با بازار کار رشته حسابرسی عملیات کنترل دقیق تر و سریع تر انجام خواهد شد. نتایج تحقیقات و مطالعات کرمی و همکاران (۱۳۸۵) نشان داد که هیچ رابطه معناداری بین کیفیت سود و افزایش سرمایه از محل مطالبات سهامداران وجود ندارد. یافته های روح الامینی و ملکیان (۱۳۹۲) حاکی از آن بود که طول چرخه عملیاتی به وسیله دارایی های عملیاتی و مدیریت سرمایه در گردش، به تغییر در سطح نگهداشت وجه نقد منجر می شود. در نتیجه شرکت ها برای اینکه همچنان به وضع اقتصادی خود ادامه دهند؛ باید دارایی های عملیاتی و سرمایه در گردش را در توازن نگه داشته باشند.

منابع

- [۱] اسکندری، مهدی (۱۳۹۲)، مفاهیم سود برای گزارشگری مالی، به نقل از دکتر رضا شباهنگ، تئوری حسابداری، جلد اول.
- [۲] انواری رستمی، علی اصغر و حسن سراجی، ۱۳۹۰، سنجش سرمایه فکری و بررسی رابطه میان سرمایه فکری و ارزش بازار سهام شرکت های بورس اوراق بهادار تهران، بررسی های حسابداری و حسابرسی، سال دوازدهم، شماره ۳۹، صص ۶۲.
- [۳] انواری رستمی، علی اصغر و محمدرضا رستمی، ۱۳۹۲، ارزیابی مدل ها و روش های سنجش و ارزش گذاری سرمایه های فکری شرکت ها، بررسی های حسابداری و حسابرسی، سال دهم، شماره ۳۴، صص ۷۵-۵۱.
- [۴] خداکریمی، سمیه (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین شیوه های تامین مالی و سودآوری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (صنعت مواد غذایی)، پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قشم.
- [۵] دارابی، رویا (۱۳۹۱)، تاثیر افشای اجزای سرمایه فکری بر کیفیت گزارشگری مالی، دانش سرمایه گذاری، شماره ۴، صص ۱۳۱-۱۰۵.
- [۶] رحمانی، علی (۱۳۹۰)، بررسی روش های تامین مالی شامل وام های بلند مدت و انتشار سهام عادی و تاثیر آنها بر روی قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- [۷] رضایی، فرزین، همتی، حسن، کارگشاملو، بهرام. (۱۳۸۹). سرمایه فکری و عملکرد مبتنی بر ارزش و سرمایه فکری، تحقیقات حسابداری، شماره ۷، صص ۷۰-۵۲.
- [۸] روح الامینی، رحیمه و ملکیان، اسفندیار (۱۳۹۲). بررسی تأثیر چرخه عملیاتی بر سطح نگهداشت وجه نقد، اولین کنفرانس ملی جایگاه مدیریت و حسابداری در دنیای نوین کسب و کار، اقتصاد و فرهنگ ۱۳(۲)، ۵۴-۶۲.
- [۹] ستایش، محمدحسین، سعیدی، مجتبی، قدیریان آرانی، محمدحسین. (۱۳۹۲). رابطه بین عناصر سرمایه فکری و مدیریت سود، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۱۸، صص ۷۳-۱۰۶.
- [۱۰] سجادی، سید حسین؛ زراءنژاد، منصور و علیرضا جعفری (۱۳۸۸). ویژگی های غیر مالی موثر بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، شماره ۵۷، صص ۵۱-۶۸.
- [۱۱] شباهنگ، رضا (۱۳۹۳)، مدیریت منابع مالی، جلد ۲، تهران، سازمان حسابرسی، نشریه شماره ۱۰۲، چاپ چهارم.
- [۱۲] شورورزی، محمد رضا و افروز منش، افسانه، (۱۳۹۰)، بررسی اثر استانداردهای حسابداری ایران بر ضریب واکنش سود، فصلنامه پژوهش های مدیریت، ویژه نامه شماره های ۹۲ و ۹۳.
- [۱۳] مهران، ساسان (۱۳۹۳)، ایجاد مدل برای رابطه بین کیفیت سود، تقسیم سود و سرمایه گذاری، پایان نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- [۱۴] مهران، کاوه؛ بیک بشرویه، سلمان و زهره شهیدی (۱۳۹۳). رابطه سازوکارهای راهبری شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی. پژوهش حسابداری، شماره ۱۲، صص ۱-۱۹.
- [۱۵] نمازی، محمد (مترجم) (۱۳۷۹). پژوهش های تجربی در حسابداری: دیدگاه روش شناختی، چاپ دوم، شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.

- [۱۶] نمازی، محمد و غلامرضا رضایی (۱۳۹۳). بررسی اثرات کیفیت اقلام تعهدی و مربوط بودن اطلاعات مالی بر هزینه های نمایندگی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال یازدهم، شماره ۴۴، ص.ص. ۳۷-۶۹.
- [۱۷] نمازی، محمد و محمد محمدی (۱۳۸۹). بررسی کیفیت سود و بازده شرکت های خانوادگی و غیر خانوادگی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مجله پیشرفت های حسابداری، شماره ۲، ص.ص. ۱۵۹-۱۹۴.
- [۱۸] نمازی، محمد؛ رضایی، غلامرضا و علیرضا ممتازیان (۱۳۹۳). رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات حسابداری. پیشرفت های حسابداری، دوره ششم، شماره ۲، ص.ص. ۱۳۱-۱۶۶.
- [۱۹] همتی، هدی، جلیلی، آرزو، (۱۳۹۰). حاکمیت شرکتی و عملکرد سرمایه فکری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری مدیریت، شماره ۱۱، ص ۲۴-۱۳.
- [20] Armstrong, C. S., Core, J. E. and W. R. Guay (2014). Do independent directors cause improvements in firm transparency? *Journal of Financial Economics*, Vol. 113, No. 3, pp. 383-403.
- [21] Ball, R. and L. Shivakumar (2008). Earnings quality at initial public offerings. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 45, No. 2-3, pp. 324-349.
- [22] Bontis, N., W. Chua Chong Keow and S. Richardson (2000). "Intellectual Capital and Business Performance in Malaysian Industries", *Journal of Intellectual Capital*, Vol 1, No 1, pp: 58-100.
- [23] Bushman, R. and A. Smith (2001). Financial accounting information and corporate governance. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 32, No. 1-3, pp. 237-333.
- [24] Cornell M, and Landsman F (2003). Evaluation of earnings quality criteria. 28(7): 446-64.
- [25] Dechow, P. and I. Dichev (2010). The quality of accruals and earnings: The role of accrual estimation errors. *The Accounting Review*, Vol. 77, PP. 35-59.
- [26] Demerjian, J. O'Brien, PM. Marjoriobank, J. and Wyatt, K. (2013). Investigating the Relationship between Managers' Capabilities and Earnings Quality. Apr, 16: (2).
- [27] Dhale, S., Gerald, C. and D. Lobo (2012). Business Group Affiliation Quality: Evidence From Indian Business Groups. Available at SSRN.
- [28] Drobetz, W. and FM. C. Gruninger (2007). Corporate cash holdings: Evidence from Switzerland. *Swiss Society for Financial Market Research*, Vol. 21, No. 3, pp. 293-324.
- [29] Faulkender, M. and R. Wang (2006). Corporate financial policy and the value of cash. *The Journal of Finance*, Vol. 61, No. 4, pp. 1957-1990.
- [30] Francis, J., LaFond, R., Olsson, P. and K. Schipper (2005). The market pricing of accruals quality. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 39, No. 2, pp. 295-327.
- [31] Francis, J., R. LaFond, P. Olsson, and K. and Schipper (2004). Costs of Equity and Earnings Attributes. *The Accounting Review*, vol. 79, pp. 967-1010.
- [32] Gan, H. and M. S. Park (2017). CEO managerial ability and the marginal value of cash. *Advances in Accounting*, Vol. 38, pp. 126-135.
- [33] Garcia-Teruel, P. J., Martinez-Solano, P. and J. P. Sanchez-Ballesta (2009). Accruals quality and corporate cash holdings. *Accounting and Finance*, Vol. 49, No. 1, pp. 95-115.
- [34] Jane M, Fawcett JN, Punciman PJ.(2013). Investigating Product Market Competition on the Value and Value of Corporate Cash Reserves: 232-6.
- [35] Jonas, A and Baloncet, A. (2000) Profit quality criteria; 15(21): 24-31. (Persion)

- [36] Kamarodine, I. and Guthrie, J. (2012) Investigating the Influence of CEO and Chairman Duality on the Relationship between Audit Committee Independence and Corporate Profit Quality, Vol. 16, No. 3, pp. 151-163.
- [37] Mikkelsen, W. and M. Partch (2013). Do persistent large cash reserves hinder performance. Journal of Financial and Quantitative Analysis, Vol. 38, No. 2, pp. 275-294.
- [38] Morellec DM, Campagne GH.(2013). Investigating the Relationship between Product Market Competition and Corporate Cash Management :130: 4-17.
- [39] Morellec, E., Nikolovz, B. and F. Zucchix (2013). Competition, Cash Holdings; and Financing Decisions. Swiss Finance Institute Research, Vol. 13, pp. 1-58.
- [40] Nelson, S.P. and S. Devi (2013). Audit committee experts and earnings quality. Journal of Corporate Governance, Vol. 13, No. 4, PP. 335-351.
- [41] Pinkowitz, L. & Williamson, R. (2004). What is a dollar worth? The market value of Cash holding faculty. Availble at URL: http://www.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=355840&download.
- [42] Shin, M., Kim, S., Shin, J. and J. Lee (2017). Earnings Quality Effect on Corporate Excess Cash Holdings and Their Marginal Value. Emerging Markets Finance and Trade, Vol. 30, 13-35.
- [43] Titman, S. & Wessels, R. (1988). The Determinants of Capital Structure Choice. Journal of Finance, 43(1): 1- 19.
- [44] Verrecchia, R. (2001). Essays on disclosure. Journal of Accounting and Economics, Vol. 32, No. 1-3, pp. 97-180.